

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Tildelingsbrev til Statens lånekasse for utdanning for 2022

Innhold

1 Innledning	3
2 Kunnskapssektorens målbilde	3
3 Overordnede utfordringer og prioriteringer	4
4 Mål, styringsparametere, resultatkrav og oppgaver for 2021	5
4.1 Mål og styringsparametere	5
4.1.1 Mål og styringsparametere med begrunnelse	6
4.2 Andre prioriteringer og oppdrag	8
5 Tildeling av midler	11
5.1 Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning	12
5.2 Øvrige poster på kap. 2410	12
5.3 Kap. 5310 Statens lånekasse for utdanning	12
5.4 Kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning.....	12
6 Fullmakter	13
7 Andre føringer	14
7.1 Regjeringens fellesføringer til alle statlige virksomheter	14
7.2 Føringer for KDs underliggende virksomheter	14
8 Rapportering	15
9 Styringsdialogen i 2022	18
Oversikt over rapporteringsfrister i 2022 og frister for innspill til statsbudsjettet	19

1 Innledning

Vi viser til Innst. 12 S (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022). Lånekassen må sette seg inn i føringene gitt i disse dokumentene. Med forbehold om budsjettendringer i løpet av 2022 stilles de midler som er angitt i dette tildelingsbrevet til Lånekassens disposisjon. Alle mål og krav Lånekassen er ansvarlig for, må planlegges og realiseres innenfor de angitte rammer.

I dette tildelingsbrevet meddeles Stortingets budsjettvedtak, økonomiske rammer og en nærmere beskrivelse av Kunnskapsdepartementets prioriteringer for og styring av Lånekassen i 2022. Øvrige tildelinger og nye føringer gjennom året vil bli formidlet i tillegg til tildelingsbrev.

2 Kunnskapssektorens målbilde

Kunnskapsdepartementet har fastsatt følgende visjon som er presentert i Prop. 1 S (2021–2022):

- Kunnskap og kompetanse for et bærekraftig Norge.

Visjonen danner grunnlaget for tre overordnede mål for kunnskapssektoren:

- Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv.
- Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger.
- Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet.

Målene ligger til grunn for kunnskapspolitikken. Virksomhetene spiller en viktig rolle for å realisere visjonen og nå målene. Det fordrer også godt samspill mellom virksomhetene og at alle bidrar til hverandres måloppnåelse. Virksomheten må derfor gjøre seg kjent med det samlede målbildet med visjon, overordnede mål og mål for politikkområdene slik det er presentert i hovedinnledningen i Prop. 1 S (2021–2022).

Kunnskapsdepartementet har i Prop. 1 S (2021-2022) fastsatt følgende mål for politikkområder som er særlig relevante for Lånekassen:

Programkategori 07.80 Utdanningsstøtte

- Alle har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.
- Flere er i arbeid og deltar i samfunnslivet.

3 Overordnede utfordringer og prioriteringer

Utvikling av fremtidig politikk

Regjeringen har lagt frem en plattform som gir føringer for politisk retning de neste fire årene. Regjeringserklæringen har ambisjoner knyttet til bl.a. utdanningspolitikk, kompetansopolitikk, distriktspolitikk, og barne- og familiepolitikk som blir viktig i den kommende perioden. I 2022 vil både nye politiske satsinger og oppfølging av flere utredninger, stortingsmeldinger og proposisjoner påvirke og fordre bidrag fra virksomhetene i utdannings- og forskningssektoren.

Utdanningsstøtte til korte fleksible utdanninger for voksne

Regjeringen vil gjennomføre en bred kompetansereform og gjøre etter- og videreutdanning tilgjengelig for flere. For å lykkes med en slik kompetansereform vil det være viktig med mer fleksible og korte utdanningstilbud, eller utdanninger strukturert i moduler og emner. Disse er mer tilpasset arbeidslivets behov og bidrar til at flere kan ta videreutdanning og oppdatere eller fornye kompetansen sin.

Det er departementets intensjon at utdanningsstøtteordningene skal bli enda bedre tilpasset ulike grupper studenter for å stimulere etterspørselen etter arbeidsrelevante og korte utdanninger og gi flere mulighet til å ta utdanning. Høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning blir stadig mer tilgjengelige ved at det tilbys flere korte eller modulstrukturerte utdanninger som er tilpasset behovene både til den enkelte og til arbeidslivet. Fordi utdanningstilbudene skal bli mer fleksible, må utdanningsstøtteordningene følge denne utviklingen. Ytelsene som tilbys skal være bedre tilpasset voksne i jobb enn i dagens ordninger, og Lånekassen får dermed en ny kundegruppe. Innen den tid må Lånekassen endre saksbehandlingssystemet slik at utdanningsstøtten til slik utdanning kan tas ut uavhengig av når, hvor lenge og hvilket lærested¹ studenten har tenkt å studere. Lånekassen skal derfor arbeide videre med dette og med IT-utvikling i 2022.

Tilpasse utdanningsstøtteordningene til utvidet rett til videregående opplæring

Stortinget behandlet meldingen om videregående opplæring, Meld. St. 21 (2020-2021) *Fullføringsreformen – med åpne dører til verden og fremtiden*, våren 2021. Meldingen gir Stortinget et grunnlag for å vurdere om innhold og struktur i videregående opplæring legger til rette for at den enkelte kan delta og lære videre i arbeids- og samfunnsnivå gjennom hele livet. Meldingen foreslår endringer, forbedringer og tiltak i det videregående opplæringssystemet. Når Stortinget har besluttet å endre retten til VGO fra ungdomsrett og voksenrett til en fullføringsrett, betyr dette også at regelverket og vilkårene for utdanningsstøtte må justeres. I dag er skillet mellom stipendbasert og lånebasert utdanningsstøtteordning basert på hvem som har hhv. ungdomsrett eller voksenrett til VGO. Den stipendbaserte ordningen for unge i VGO er i dag dårlig egnet for voksne uten fullført VGO. Som følge av Fullføringsreformen, må derfor Lånekassen utarbeide forslag til endringer slik at vilkåret om ungdomsrett til VGO erstattes med vilkår om ikke fullført VGO, og i tillegg må man endre aldersgrensen for den stipendbaserte ordningen slik at flere voksne får bruke lånebasert ordning. Det vil også være aktuelt å utarbeide en overgangsordning for elever

¹ I første omgang er det planlagt å gi støtte til universitets- og høyskoleutdanning og fagskoleutdanning.

som er i gang med et utdanningsløp i innføringsåret. Med disse tilpasningene vil utdanningsstøtteordningen fortsatt kunne være en relevant finansieringskilde for livsopphold for voksne som ikke har fullført videregående opplæring, gjennom å øke likviditeten for de fleste unge voksne sammenlignet med dagens ordning. Lånekassen får derfor i 2022 midler til å utvikle og forberede implementering av disse endringene fra skoleåret 2024/25.

Studenter i utlandet

Internasjonalisering er en forutsetning for å sikre kvalitet i norsk forskning og utdanning og for utvikling av gode og internasjonalt orienterte studieprogrammer. Stortinget behandlet høsten 2020 Meld. St. 7 (2020-2021) *En verden av muligheter — Internasjonal studentmobilitet i høyere utdanning*. Meldingen skisserer en ambisjon om å skape en kulturendring ved norske universiteter og høyskoler slik at mobilitet blir en naturlig del av studiene. Blant viktige satsinger er målrettede tiltak for å øke utvekslingen til prioriterte samarbeidsland innen høyere utdanning og forskning, og det opprettes fra høsten 2022 et nytt stipend for å ivareta dette. Lånekassen vil spille en viktig rolle i videre oppfølgingen av meldingens ambisjoner, og kan få oppdrag knyttet til dette.

4 Mål, styringsparametere, resultatkrav og oppgaver for 2021

4.1 Mål og styringsparametere

Fra 2021 fikk Lånekassen nye virksomhetsspesifikke mål og styringsparametere. Departementet har sett på utdanningsstøtteordningens bidrag til å nå de overordnede målene for kunnskapssektoren og formålet i utdanningsstøtteloven. Mål som i større grad har oppmerksomhet rettet mot samfunnseffekter er i tråd med målene departementet har satt for øvrige virksomheter i kunnskapssektoren, samt virksomhetsmål for andre statlige etater det er relevant å sammenligne med.

Utdanningsstøtten skal bidra til like muligheter til utdanning, til å sikre tilgang til kompetanse i samfunnet og til at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, jf. utdanningsstøtteloven § 1. Videre forventer departementet at Lånekassen arbeider i tråd med overordnede føringer og prioriteringer på feltet, jf. pkt. 3 over.

For å oppfylle utdanningsstøttelovens formål har Kunnskapsdepartementet fastsatt følgende overordnede mål for Lånekassen:

Mål for 2022 og styringsparametere knyttet til overordnede mål:

Mål 1	Nr.	Styringsparameter	Rapporteringshyppighet
Like muligheter til utdanning gjennom finansiering av den	1.1.	Treffer sikker finansiering av utdanningskostnader og livsopphold.	Årlig

enkeltes og samfunnets kompetansebehov	1.2	Tilrettelegge for samfunnets nåværende og fremtidige kompetanseutvikling.	Årlig
	1.3	Tilgang til relevant finansiering ut ifra den enkeltes kompetansebehov.	Årlig

Mål 2	Nr.	Styringsparameter	Rapporteringshyppighet
En enklere hverdag for alle i utdanning og alle med utdanningslån	2.1	Helhetlige, enkle og raske tjenester, og profesjonell og effektiv saksbehandling.	Halvårlig
	2.2	Finansiering til studiestart.	Halvårlig

4.1.1 Mål og styringsparametere med begrunnelse

Det to overordnede målene for Lånekassen svarer på oppdraget om ny målstruktur som ble gitt Lånekassen i tildelingsbrevet for 2020, og er nye f.o.m 2021. Her følger en begrunnelse for hva departementet ønsker at Lånekassen skal oppnå gjennom målene og styringsparametere som er satt.

Mål 1 Like muligheter til utdanning gjennom finansiering av den enkeltes og samfunnets kompetansebehov:

Dette målet gjenspeiler den første formuleringen i utdanningsstøttelovens formålsparagraf om «like muligheter til utdanning uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsdyktighet, økonomiske og sosiale forhold». Målet støtter opp om samtlige overordnede målsettinger i Kunnskapsdepartementets målbilde om at «Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv», «Alle har den kompetansen som de selv og samfunnet trenger» og «Samfunnet har tilgang til oppdatert kunnskap av høy kvalitet». Målet signaliserer at Lånekassen skal tilby finansiering, i betydningen «lån og stipend», og ordninger som er formålstjenlige og treffsikre, gitt samfunnets behov både i dag og i fremtiden. Målet dekker både ordninger, tjenesteutvikling, produksjon og kundebetjening i dag og i fremtiden. Gjennom dette målet knyttes også Lånekassens arbeid opp mot samfunnets behov, og gjenspeiler Lånekassens samfunnsoppdrag om at utdanningsstøtteordningene skal være et virkemiddel i arbeidet med å dekke reelle kompetansebehov hos den enkelte og samfunnet.

1.1 Treffsikker finansiering av utdanningskostnader og livsopphold.

Denne styringsparameteren handler om Lånekassens evne til å utvikle kunnskapsgrunnlag for departementet for å belyse i hvilken grad ulike brukergrupper har like muligheter til å ta utdanning. Parameteren pålegger også direktoratet å følge virkningene av utdanningsstøtteordningene systematisk, herunder om ordningene fungerer etter hensikten.

1.2 Tilrettelegge for samfunnets nåværende og fremtidige kompetanseutvikling

Lånekassen bidrar til å legge til rette for kompetanseutvikling i befolkningen. Lånekassen bør bruke egen og andre aktørers innsikt for å gi råd til departementet for å utvikle ordninger og løsninger som støtter opp under samfunnets kompetanseutvikling.

1.3 Tilgang til relevant finansiering ut ifra den enkeltes kompetansebehov.

Måten dagens og fremtidens elever og studenter vil studere og bygge kompetansen sin på er i endring. Denne styringsparameteren skal blant annet måle Lånekassens bidrag til livslang læring. Parameteren dekker målet om finansiering av den enkeltes kompetansebehov, herunder Lånekassens bidrag i arbeidet med å redusere utenforskap. Styringsparameteren pålegger også direktoratet å følge virkningene av utdanningsstøtteordningene systematisk, herunder effekten av ordningenes sosiale profil.

Mål 2 En enklere hverdag for alle i utdanning og alle med utdanningslån:

Målet ivaretar det siste formålet i formålsparagrafen i utdanningsstøtteloven, om «at utdanningen skjer under tilfredsstillende arbeidsforhold, slik at studiearbeidet kan bli effektivt». Formuleringen «En enklere hverdag» reflekterer brukervennlighet og effektivitet, og sammenfaller med hovedmålet i regjeringens digitaliseringsstrategi, omformulert til Lånekassens brukermasse. Målet dekker en av tre overordnede målsettinger i Kunnskapsdepartementets målbilde om at «Alle deltar i arbeids- og samfunnsliv». Målet er formulert slik at det favner alle som tar utdanning, og ikke bare de som identifiserer seg som elever og studenter. Ved å bruke begrepet «alle» inkluderer man både elever og studenter, men også voksne, deltidsstudenter i arbeid og tilbakebetalere.

2.1 Helhetlige, enkle og raske tjenester, samt profesjonell og effektiv saksbehandling.

Styringsparameteren skal sikre at Lånekassen har oppmerksomhet på både brukerens opplevelse av kvaliteten på saksbehandling og tjenester på den ene siden, og produksjonskvalitet – definert som antall behandlede saker og kostnadseffektivitet – på den andre siden. Lånekassens brukere er enten i utdanning eller i jobb (og evt. utdanning) og betaler tilbake utdanningslånet. Med «alle i utdanning» menes alle som oppfyller vilkårene for utdanningsstøtte. Parameteren dekker også de i utdanning som enda ikke er Lånekassens kunder, blant annet gjennom informasjons- og veiledningsbehov.

2.2 Finansiering til studiestart.

Styringsparameteren dekker kjernen av Lånekassens samfunnsoppdrag som er å sikre elever og studenter økonomisk grunnlag for livsopphold til rett tid. Styringsparameteren stimulerer også til effektiv og rask behandling av henvendelser og saker for å sikre utbetaling, og stiller krav til arbeidet med etterkontroll av dokumentasjon og vedtaks kvalitet.

4.2 Andre prioriteringer og oppdrag

Lånekassen som fagdirektorat

Lånekassen er direktoratet for utdanningsstøtte. Lånekassen skal bygge kompetansen som trengs både for å forvalte utdanningsstøtteordningene i tråd med utdanningsstøttelovens formål, og for å gi faglig funderte og relevante råd til departementet. Lånekassens erfaring med forvaltningen av utdanningsstøtteordningene i praksis er viktig i en kunnskapsbasert videreutvikling av utdanningsstøttepolitikken, men også for å gi departementet råd om videreutvikling av kompetansepolitikken og utdanningspolitikken generelt. Direktoratet må derfor følge virkningene av utdanningsstøtteordningene systematisk for å vurdere om ordningene fungerer etter hensikten.

Samhandling og samarbeid med andre virksomheter, kunnskapsinnhenting og dialog med departementet er sentralt for å gi gode råd. Som en del av Lånekassens rolle som rådgiver for departementet, forventes det videre at Lånekassen samarbeider med Kunnskapsdepartementets øvrige underliggende virksomheter, men også andre relevante aktører som Arbeids- og velferdsdirektoratet og Skatteetaten. Lånekassen må f.eks. bygge kompetanse og ekspertise på livsoppholdsytelser under utdanning samlet sett, og kombinasjoner og utslag av dem, og også ha oppdatert kompetanse på forskning og kunnskapsgrunnlag om studentøkonomi.

Departementet har delegert flere av oppgavene som gjelder årlig oppdatering og nødvendig vedlikehold av forskriftene om utdanningsstøtte og utforming av forslag til regulering av ny politikk til Lånekassen. I sammenheng med dette har Lånekassen også fått et større og mer helhetlig ansvar for arbeidet med forskriftene til utdanningsstøtteloven. Ansvaret for å fastsette forskriftene ligger fortsatt i departementet, men direktoratet har en sentral rolle i forarbeidet før regelverksendringer.

Informasjonsarbeid

Lånekassen skal i 2022 videreutvikle sitt informasjonsarbeid rettet mot kunder og omverden. Lånekassen skal gi både bred og målrettet informasjon til potensielle og eksisterende brukere, samt god og tilrettelagt informasjon til smalere målgrupper.

Forskrift om utdanningsstøtte egner seg ikke som selvstendig informasjonskanal, og derfor skal direktoratet også i 2022 styrke innsatsen for å informere og veilede studenter, elever og læresteder om ordninger for alle kundegrupper og tolkninger av gjeldende regelverk. Ved regelverksendringer som medfører at nye grupper av støttemottakere får nye rettigheter, forventer departementet at Lånekassen gir god informasjon og veiledning. Oppdatert informasjon om forventet behandlingstid for ulike saksområder skal være lett tilgjengelig på **Feil! Hyperkoblingsreferansen er ugyldig.**

Kunnskapsgrunnlag om tilbakebetaling av utdanningslån

I senere år har Skatteetatens innkrevingsansvar blitt utvidet, og i tillegg har blant annet Statens innkrevingsentral (SI) med tilhørende innkrevingsoppgaver blitt overført til Skatteetaten. Skatteetaten skal i perioden 2022-2028 modernisere den statlige innkrevingen ytterligere, jf. Prop. 1 S (2021-2022) for Finansdepartementet, Innst. 12 S (2021-2022). Dette arbeidet skal først og fremst sørge for moderniseringen av den statlige innkrevingen

som Skatteetaten har ansvaret for, men Skatteetaten skal også samarbeide med politiet, NAV, Lånekassen og Brønnøysundregistrene om å utvikle sammenhengende tjenester på innkrevingsområdet. Lånekassens bistand er avgjørende for å realisere konseptet på utdanningsstøtteområdet, og Lånekassen må være forberedt på å gi løpende innspill inn i prosjektet.

I forbindelse med dette arbeidet har Lånekassen i 2021, i samarbeid med Skatteetaten, påbegynt et arbeid med å kartlegge hva som kjennetegner de kundene som får lånet sitt oppsagt og der lån er overført til videre innkreving. Lånekassen skal arbeide videre med å fremskaffe ytterligere kunnskap om dette området i 2022.

Arbeid som følge av tiltak for å motvirke konsekvenser av utbruddet av covid-19

For å forebygge konsekvensene av covid-19, ble det i 2020 og 2021 iverksatt en rekke tiltak som påvirker livssituasjonen til elever og studenter. Som følge av dette ble det gjort midlertidige endringer i regelverket om tildeling av utdanningsstøtte og tilbakebetaling av utdanningslån. Enkelte endringer er aktuelle også for 2022, og vil følges opp i egne prosesser.

Det vil være ulike oppgaver knyttet til oppfølgingen av endringene i regelverket som følge av pandemien, blant annet kontroll av ordningen om tilleggs lån og unntak fra inntektsgrenser som Lånekassen skal følge opp. Lånekassen vil også kunne få oppgaver knyttet til å vurdere effekten av de ulike tiltakene som ble iverksatt under pandemien.

Gjennomgang av begrepsbruken i regelverket

I forvaltning av utdanningsstøtteordningene er inntekten og formuen til søkeren og låntakeren relevant. Lånekassen mottar disse opplysningene fra skatteetaten. Begrepsbruken i regelverket er imidlertid ikke lik den Skatt bruker. KD ønsker at Lånekassen i samarbeid med Skatt tar en gjennomgang av begrepsbruken for inntekt, trygd, pensjon og formue i regelverket, og ser dette i sammenheng med annet regelverket på skatteområdet.

Rammeverk for håndtering av IKT-sikkerhetshendelser

Rammeverk for håndtering av IKT-sikkerhetshendelser fra Justis- og beredskapsdepartementet ble gjort gjeldende i desember 2017, og alle departementer ble pålagt å implementere og følge opp rammeverket i sine respektive sektorer. Målgruppen for rammeverket er først og fremst offentlige og private virksomheter som har grunnleggende nasjonale funksjoner, men JD og Nasjonal sikkerhetsmyndighet mener samtidig at rammeverket også vil kunne ha nytteverdi for virksomheter som ikke er i denne kategorien. Hensikten med rammeverket er å avklare og tydeliggjøre innsatsen mellom relevante aktører for å sette nasjonen bedre i stand til å håndtere alvorlige IKT-sikkerhetshendelser som rammer på tvers av sektorer. På denne måten skal rammeverket bidra til mer effektiv håndtering av alvorlige IKT-sikkerhetshendelser, fra virksomhetsnivå til politisk nivå, gjennom god utnyttelse av samfunnets samlede ressurser.

En innføring av det nasjonale rammeverket for håndtering av IKT-sikkerhetshendelser for KDs underliggende virksomheter vil styrke informasjonssikkerheten i sektoren. Rammeverket er gjennomført for virksomhetene i universitets- og høyskolesektoren, og departementet ønsker bidrag fra Lånekassen til beslutningsgrunnlaget om hvorvidt

rammeverket for håndtering av IKT-sikkerhetshendelser skal gjøres gjeldende for Lånekassen. Departementet ber om Lånekassens vurdering av om det er hensiktsmessig at rammeverket blir gjort gjeldende for virksomheten. Departementet ønsker også Lånekassens forslag til en eventuell prosess for innføring av rammeverket, inkludert hvilke forhold som bør avklares og hvilke tiltak som bør gjennomføres i Lånekassen før en eventuell innføring kan skje, og en tidsplan for dette. Lånekassen oppfordres til dialog med Cybersikkerhetssenter for forskning og utdanning ved Uninett om rollen som sektorvist responsmiljø og implementering av rammeverket. Frist for leveranser og utkwittering av utført oppdrag er 1. mars 2022.

Sammenhengende digitale tjenester

I tråd med tidligere føringer på digitaliseringsfeltet, skal Lånekassen fortsette arbeidet med å utvikle brukertjenestene og øke effektiviteten, og at kvaliteten i forvaltningen av utdanningsstøtteordningene bør være god. Digitaliseringsstrategien vektlegger utvikling av sammenhengende digitale tjenester, på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer, som tar utgangspunkt i livshendelser. I strategien pekes det ut syv livshendelser der utviklingen av sammenhengende digitale tjenester skal prioriteres i strategiperioden. Lånekassen må være forberedt på å kunne bli involvert i arbeidet med én eller flere livshendelser, også etter initiativ fra andre virksomheter og sektorer.

Budsjett og regelverk

Lånekassen har ansvar for at regelverksendringer gjennomføres på en effektiv og sikker måte. Departementet viser til Innst. 12 S (2021–2022), Innst. 5 S (2021–2022) og Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet samt *forskrift om utdanningsstøtte* og *forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån 2021*. Lånekassen har f.o.m 2020 fått et større ansvar for forarbeidene til regelverksendringer. I 2022 får direktoratet ansvar for å lage et utkast til høringsnotat om endringsforskrift til forskriften om utdanningsstøtte.

Lånekassen skal årlig innen **10. juni** legge frem utkast til høringsnotater om endringer i forskrift om utdanningsstøtte og flerårig forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån basert på oppdrag fra departementet som gis i april 2022. I oppdraget gir departementet føringer om hvilke endringer som skal inngå i høringsnotatene.

Lånekassen bes også om å årlig beregne og justere alle lån- og stipendsatser og grenser for inntekt og formue i forbindelse med behovsprøving av stipend og sletting av renter og gjeld i både forskriften om utdanningsstøtte og forskriften om tilbakebetaling av utdanningslån. Satsene må justeres innen **1. desember**.

Lånekassen skal legge frem budsjettforslag (satsinger, omdisponeringer og eventuelle forslag til budsjetttiltak) for 2024 innen **1. november 2022**. Budsjettforslaget skal gjelde både utdanningsstøttebudsjettet og eventuelle særskilte administrative tiltak.

For utforming av budsjett- og forskriftsforslag viser vi til utredningsinstruksen.

I forbindelse med de ulike budsjetttrundene vil departementet komme tilbake til Lånekassen

med nærmere bestillinger. De mest omfattende rundene fremgår i oversikten i kapittel 9.

Kontroll – misbruk og feil

Lånekassen skal motvirke misbruk av utdanningsstøtteordningen, og motvirke at feilaktige utbetalinger forekommer. For å redusere risikoen for misbruk av utdanningsstøtteordningen, skal Lånekassen foreta nødvendige kontroller på fagområdet.

5 Tildeling av midler

Stortinget vedtok 20 desember 2021 bevilningene på postene under Kunnskapsdepartementets kapitler i statsbudsjettet for 2022. Det vises til Innst. 12 S (2021–2022), Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 (2021–2022).

Tilpasse utdanningsstøtteordningene til utvidet rett til videregående opplæring i tråd med Fullføringsreformen

Departementet tildeler 5,5 mill. kroner på post 45 til å tilpasse utdanningsstøtteordningene til utvidet rett til videregående opplæring. Tiltaket krever justering og utvikling av Lånekassens saksbehandlingssystem.

Tabellen under viser tildelinger som stilles til disposisjon for Lånekassen i 2022. Departementets tildeling gis med forbehold om at Stortinget kan vedta budsjettendringer i 2022.

(i 1 000 kroner)

Kap./post	Postbenevnelse	Bevilgning	Disponeres av KD	Tildeling til Lånekassen
<i>Kap. 2410</i>	<i>Statens lånekasse for utdanning</i>			
Post 01	Driftsutgifter	407 192		407 192
Post 45	Større utstysinnkjøp og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 01	8 162		8 162
Post 50	Avsetning til utdanningsstipend, overslagsbevilgning	8 346 941	8 346 941	
Post 70	Utdanningsstipend, overslagsbevilgning	3 763 822		3 763 822
Post 71	Andre stipend, overslagsbevilgning	660 491		660 491
Post 72	Rentestøtte, overslagsbevilgning	1 346 441		1 346 441
Post 73	Avskrivninger, overslagsbevilgning	885 537		885 537
Post 74	Tap på utlån	415 500		415 500
Post 90	Økt lån og rentegjeld, overslagsbevilgning	34 954 868		34 954 868
	Sum kap. 2410	50 788 954		42 442 013
<i>Kap. 5310</i>	<i>Statens lånekasse for utdanning</i>			
Post 04	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	6 300		6 300

Post 29	Termingebyr	1 161		1 161
Post 89	Purregebyr	92 913		92 913
Post 90	Redusert lån og rentegjeld	12 806 848		12 806 848
Post 93	Omgjøring av studielån til stipend	7 284 547		7 284 547
	Sum kap. 5310	20 191 769		20 191 769
<i>Kap. 5617</i>	<i>Renter fra Statens lånekasse for Utdanning</i>			
Post 80	Renter	4 795 128		4 795 128
	Sum kap. 5617	4 795 128		4 795 128

Lånekassen må søke om overføring av ubrukt bevilgning fra 2021 til 2022 på kap. 2410, post 01 innen 1. februar 2022. Eventuelle overføringer vil bli tildelt i et tillegg til tildelingsbrev våren 2022. Helårsvirkningen av lønnsoppgjøret i 2021 er lagt inn i budsjettet for 2022, men det er ikke lagt inn noe for lønnsregulering i 2022. Bevilgning for dette behandles som egen sak av Stortinget etter lønnsoppgjøret våren 2022, og eventuelt supplerende tildeling kan forventes høsten 2022.

Endringer i utdanningsstøtteordningen som følge av Stortingets vedtak, fremkommer i forskriften om utdanningsstøtte og forskriften om tilbakebetaling av utdanningslån 2022. Forskriftene oversendes når de er fastsatt. Se for øvrig omtale i Prop. 1 S (2021–2022).

Lånekassens økonomiforvaltning skal være i henhold til gjeldende regelverk og instruks, jf. bl.a. bevilgningsreglementet, veilederen i statlig budsjettarbeid, reglement for økonomistyring i staten med tilhørende bestemmelser og virksomhets- og økonomiinstruks for Statens lånekasse for utdanning, fastsatt 10. oktober 2017. Disponeringen av budsjettet skal samsvare med Stortingets vedtak og departementets tildeling.

5.1 Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Post 01 Driftsutgifter

Tildelingen på driftsposten skal dekke alle utgifter til lønn og øvrig drift av virksomheten. For nærmere omtale av posten, se Prop. 1 S (2021–2022).

5.2 Øvrige poster på kap. 2410

Stikkordsfullmaktene på post 50, 70, 71, 72, 73 og 90 fremgår av tabellen over og delegeres fra departementet til Lånekassen i forbindelse med tildelingene. Overslagsbevilgninger opphever ikke plikten Lånekassen har til å be om tilleggsbevilgninger eller å be om reduserte bevilgninger. For nærmere omtale av postene på kap. 2410, se Prop. 1 S (2021–2022).

5.3 Kap. 5310 Statens lånekasse for utdanning

For omtale av postene på kap. 5310, se Prop. 1 S (2021–2022).

5.4 Kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning

For omtale av post 80, se Prop. 1 S (2021–2022).

6 Fullmakter

6.1 Tilsagnsfullmakter og andre fullmakter

Kunnskapsdepartementets fullmakt til å gi tilsagn om å utbetale lån og stipend for første halvår 2023 etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2022, jf. kap. 2410, postene 70, 71, 72 og 90, samt kap. 5617, post 80, delegeres til Lånekassen. Se tilsagnsfullmakt nr. 3 i Innst. 12 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022).

Kunnskapsdepartementets fullmakt til å gi tilsagn om å omgjøre lån til stipend første halvår 2023 etter de satsene som blir fastsatt for andre halvår 2022, jf. kap. 2410, post 50, delegeres til Lånekassen. Se tilsagnsfullmakt nr. 4 i Innst. 12 S (2021–2022), jf. Prop. 1 S (2021–2022).

Kunnskapsdepartementet gir Lånekassen fullmakt til å inntektsføre utestående midler mot Konverteringsfondet i samme periode som konvertering av lån til stipend gjøres, og mot Lånekassens mellomværende med statskassen, jf. Prop. 1 S (2021–2022). Mellomværendet utlignes i påfølgende periode når oppgjøret blir overført fra Konverteringsfondet.

6.2 Videredelegering av fullmakter delegert fra Kongen og Finansdepartementet

Vi viser til Innst. 12 S (2021–2022), Innst. 16 S (2021–2022) og Prop. 1 S (2021–2022) for Kunnskapsdepartementet. Kunnskapsdepartementet delegerer for budsjettåret 2022 til Lånekassen fullmakt til å:

- overskride bevilgningen på kap. 2410 post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 5310 post 03.
- nettoføre ved utskifting av utstyr, slik at inntekter fra salg av brukt utstyr kan føres til kredit på kap. 2410 post 01
- innenfor gjeldende bevilgningsnivå gjøre avtaler om tjenestekjøp til den ordinære driften og inngå husleieavtaler som varer utover budsjettåret
- overskride driftsbevilgningen med inntil 5 pst. til investeringsformål, mot tilsvarende innsparing etterfølgende budsjettår

Fullmaktene må disponeres i tråd med vilkårene Finansdepartementet har satt i rundskriv R-110.

6.3 Fullmakt til å utbetale erstatning som følge av krav mot staten

Kunnskapsdepartementet gir Lånekassen fullmakt til å belaste kapittel 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsordning, post 71 Erstatningsansvar m.m. for erstatninger som er omfattet av rundskriv G-01/2017 fra Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet presiserer at Lånekassen er ansvarlig for at vilkårene for å utgiftsføre erstatningsutbetalinger på kap. 471 post 71 er oppfylte i henhold

til rundskrivets bestemmelser, og at Justis- og beredskapsdepartementet varsles i henhold til rundskrivets punkt 4.

7 Andre føringer

7.1 Regjeringens fellesføringer til alle statlige virksomheter

Konsulentbruk i staten

Arbeidet med effektivisering utgjør en integrert del av den ordinære styringsdialogen mellom departement og virksomhet, og følger de allmenne prinsippene for styring i staten. I 2022 skal Lånekassen arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å benytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes. Lånekassen skal rapportere om konsulentbruken i årsrapporten for 2022.

Øke antallet lærlinger

Statlige virksomheter skal ha lærlinger tilknyttet seg, der antallet lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse. Virksomheter med mer enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst en lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn en lærling. Lånekassen skal også hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om antall lærlinger kan økes. Alle statlige virksomheter skal knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor.

I årsrapporten for 2022 skal Lånekassen rapportere følgende:

Antall lærlinger, om det er vurdert å øke antall lærlinger og eventuelt innenfor hvilke fag samt hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må redegjøre for årsaken til dette og for hva de har gjort for å oppfylle kravene.

7.2 Føringer for KDs underliggende virksomheter

Sikkerhet og beredskap

Styringsdokument for arbeidet med sikkerhet i Kunnskapsdepartementets sektor (revidert i 2021) skal ligge til grunn for arbeidet med sikkerhet, herunder samfunnssikkerhet, nasjonal sikkerhet og informasjonssikkerhet og personvern. Med et skjerpet digitalt trusselbilde forutsettes det at Lånekassen holder seg oppdatert om trusselvurderinger fra nasjonale fagmyndigheter innenfor informasjonssikkerhet.

Lånekassen skal i årsrapporten for 2022 rapportere om følgende:

- 1. Når reviderte Lånekassen sist sin ROS-analyse? Hvilke områder er identifisert som de med høyest risiko for virksomheten?*
- 2. Når reviderte Lånekassen sist sitt krise- og beredskapsplanverk? Beskriv kort hva planverket omfatter.*
- 3. Når gjennomførte Lånekassen sist kriseøvelse? Beskriv kort de viktigste læringspunktene fra evalueringen av øvelsen.*
- 4. Når reviderte Lånekassen sist sitt ledelsessystem for informasjonssikkerhet? Beskriv kort ledelsessystemet.*

Med hensyn til nasjonal sikkerhet rapporterer virksomhetene årlig på status for sikkerhetstilstanden til NSM.

Håndtering av covid-19-pandemien

Lånekassen bør fortsette å evaluere egen håndtering av covid-19-pandemien og påse at læringspunkter fra evalueringen følges opp. DSBs mal for evaluering av covid-19 kan gi inspirasjon til arbeidet. Lånekassen skal i årsrapporten for 2022 orientere kort om hvordan evalueringen ble gjennomført og de viktigste læringspunktene.

Tilrettelegging for gjenbruk og viderebruk av data

Forprosjektet om Kunnskapssektorens datafelleskap (KUDAF) i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har lagt et grunnlag for videre arbeid med deling av data i kunnskapssektoren. En viktig forutsetning for å lykkes med bedre deling av data, er at alle Kunnskapsdepartementets underliggende virksomheter prioriterer arbeidet med å realisere «orden i eget hus», jf. kap. 1.2 i digitaliseringsrundskrivet. HK-dir får et særskilt ansvar for støtte til arbeidet med «orden i eget hus» blant virksomhetene i kunnskapssektoren.

8 Rapportering

8.1 Rapportering på overordnede mål

Lånekassen skal, ved behov og på eget initiativ, melde til KD om eventuelle avvik og uønskede hendelser av tilstrekkelig alvorlighetsgrad, for eksempel saker fra Sivilombudsmannen og i rettsapparatet.

Lånekassen skal i årsrapporten rapportere på begge mål med tilhørende styringsparametere. I tillegg skal det rapporteres på styringsparameter 2.2 i sin helhet og utvikling i behandlingstid, som angitt i styringsparameter 2.1 i halvårsrapport.

8.2 Årsrapport inkludert styrets beretning

Lånekassen skal årlig utarbeide en årsrapport til Kunnskapsdepartementet. Det vises til retningslinjer fra Finansdepartementet (R-115) og veileder fra Direktoratet for økonomistyring (DFØ) for krav til innholdet i årsrapporten. Finansdepartementet har oppdatert rundskriv R-114 om bruk av de statlige regnskapsstandardene (SRS), som alle statlige virksomheter skal ta i bruk innen 2027. Lånekassen fører regnskap etter kontantprinsippet. Årsrapport for 2021 med styrets beretning skal utarbeides og sendes til departementet innen **15. mars 2022**. Årsrapporten skal også oversendes Riksrevisjonen elektronisk.

Når det gjelder krav til årsavslutning av virksomhetens regnskap og frister for innrapportering til Direktoratet for økonomistyring, viser vi til årlig rundskriv fra Finansdepartementet (Rundskriv – Statsregnskapet for 2021– Årsavslutning og frister for innrapportering). Departementet ber om at direktoratet i årsrapporten gir en kort redegjørelse for større avvik mellom tildelt beløp og regnskapsført beløp. For rapportering på fellesføringer for 2021, må direktoratet gjøre seg kjent med [rundskriv H-6/19](#).

Lånekassen må i årsrapporten redegjøre for status for likestilling i virksomheten i tråd med redegjørelsesplikten. Endringer i likestillings- og diskrimineringsloven trådte i kraft 1. januar 2020, og innebærer at aktivitets- og redegjørelsesplikten for arbeidsgivere og offentlige myndigheter styrkes.

8.3 Publisering av årsrapport, årsregnskap og tildelingsbrev

Årsrapporten, årsregnskapet, tildelingsbrevet og ev. tillegg til tildelingsbrev skal publiseres på Lånekassens nettside, jf. bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 2.3.2 og 2.3.3. Tildelingsbrevet, inkludert signert oversendelsesbrev, publiseres på Lånekassens nettsider innen én uke etter at det er mottatt. Årsrapporten og årsregnskapet publiseres innen **1. mai 2022**.

Lånekassen bes også om å publisere Riksrevisjonens revisjonsberetning så snart denne foreligger.

8.4 Innspill til Prop. 1 S (2022–2023)

Vi ber om at Lånekassen utarbeider innspill til departementets rapportering om Lånekassens virksomhet og resultater i Prop. 1 S (2022–2023). Rapporteringen i budsjettforelegget til Prop. 1 S for 2023 gjelder 2021. Teksten skal være på den målformen proposisjonen skrives på. Fristen for innspill om driftsbudsjettet (kap. 2410 post 01) er **20. april 2022**.

Lånekassen skal også rapportere på endringer i støttebudsjettet (relevante poster på kap. 2410, 5310 og 5617). Fristen for innspill om erfaringer knyttet til endringer gjort på støttebudsjettet er **1. mai 2022**.

8.5 Resultat- og økonomirapport per 31. juli 2021 (halvårsrapport)

Resultatrapporten skal gi status per 31. juli 2022 samt prognoser for forventede resultater for hele 2022. Oppnådde resultater skal vurderes ut fra resultatkravene. Ev. avvik skal forklares, og ev. igangsatte eller planlagte tiltak for å redusere avvik skal omtales.

Lånekassen skal også redegjøre helt kort for overordnede risikovurderinger iht. pkt. 9.3 dersom risikoene er nevneverdig endret siden det Lånekassen har presentert på etatsstyringsmøtet. Resultatrapporten skal oversendes KD innen **1. september 2022**.

Det skal også utarbeides en økonomirapport med status per 31. juli og prognoser for 2022 iht. vedlagt mal på postnivå for kap. 2410 post 01. Virksomheten skal kommentere eventuelle avvik og faseforskyvninger. Økonomirapporten skal sendes til departementet innen **1. september 2022**, dvs. samtidig med resultatrapporten.

8.6 Klagesaker

Lånekassen skal i årsrapporten rapportere til departementet om klagenemndas arbeid i 2022, samt utvikling i og oversikt over klagesaker. Rapporten skal analysere og vurdere behovet for regelverksendringer på bakgrunn av utviklingen i klagesakene, se også pkt. 8.8 om kvalitetsdimensjonen i styringsparameter 2.1.

8.7 Analyser av effekten av ulike ordninger

Ved større regelendringer og innføring av nye ordninger skal Lånekassen alltid sikre et tilstrekkelig godt datagrunnlag slik at det kan rapporteres til departementet om effekter og virkninger av nye ordninger. Det kan også være behov for rapportering på etablerte ordninger, grad av måloppnåelse og effekter av ordningene. Slike rapporteringer kan gjøres etter bestilling fra departementet eller på eget initiativ fra Lånekassen. Se også punkt 8.4 for ordninger som særlig må vurderes i forbindelse med rapporteringen for 2022 til Prop. 1 S (2022–2023).

8.8 Rapportering på måloppnåelse

Arbeidet med målene er grunnleggende for Lånekassens leveranser til sine brukere, departementet og allmennheten. Lånekassen må derfor rapportere om og vurdere måloppnåelsen på mål og styringsparametere, som angitt i måltabell, jf. krav om rapportering under pkt. 4. Rapporteringen skal vise hvordan Lånekassen arbeider for å nærme seg måloppnåelse i et langsiktig perspektiv. Departementet ønsker at Lånekassen har oppmerksomhet på følgende områder i rapporteringen på overordnede mål, med tilhørende styringsparametere:

Mål 1: Like muligheter til utdanning gjennom finansiering av den enkeltes og samfunnets kompetansebehov

Når det gjelder mål 1 ønsker departementet at Lånekassen rapporterer kvalitativt om og vurderer måloppnåelsen på dette målet, jf. krav om rapportering på styringsparametere.

Styringsparameter 1.1:

Treffsikker finansiering av utdanningskostnader og livsopphold

- Lånekassen skal rapportere kvalitativt på denne styringsparameteren.

Styringsparameter 1.2:

Tilrettelegge for samfunnets nåværende og fremtidige kompetanseutvikling

- Lånekassen skal rapportere kvalitativt ved å redegjøre for større regelendringer og innføring av nye ordninger og mulige konsekvenser av disse.

Styringsparameter 1.3:

Tilgang til relevant finansiering ut ifra den enkeltes kompetansebehov

- Lånekassen skal rapportere kvalitativt ved å beskrive innsats på området for ulike brukergrupper.

Mål 2: En enklere hverdag for alle i utdanning og alle med utdanningslån

For mål 2 ønsker departementet at Lånekassen rapporterer både kvantitativt og kvalitativt om og vurderer måloppnåelsen på dette målet, jf. krav om rapportering på styringsparametere.

Styringsparameter 2.1:

Helhetlige, enkle og raske tjenester, samt profesjonell og effektiv saksbehandling

- Lånekassen skal rapportere kvantitativt på utvikling i behandlingstid, produksjonskvalitet, prioritering og effekter av utviklingstiltak, og brukertilfredshet.

Styringsparameter 2.2:

Finansiering til studiestart

- Lånekassens skal rapportere på andel/antall utbetalinger på gitte måletidspunkt, samt beskrive tiltak for å sikre måloppnåelse.

9 Styringsdialogen i 2022

9.1 Faglige dialogmøter

Departementet og Lånekassen skal hver annen måned ha egne faglige kontaktmøter om aktuelle regelverksaker. Det innkalles til øvrige faglige møter ved behov.

9.2 Etatsstyringsmøtet

Kunnskapsdepartementet vil innkalle til etatsstyringsmøte mellom departementet og Lånekassen i april/mai 2022.

Kunnskapsdepartementet ber om at Lånekassens styreleder samt én til to øvrige styremedlemmer deltar på etatsstyringsmøtet. For øvrig vurderer Lånekassen selv sammensetningen av sin delegasjon.

9.3 Risikostyring

Målene for Lånekassens virksomhet er beskrevet over. Risikovurderinger er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring. Lånekassen skal gjøre selvstendige vurderinger av risiko for avvik i måloppnåelsen. Følgende forhold skal inngå i Lånekassens styring:

- Omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, konsekvenser av dette og avvikets vesentlighet knyttet til virksomhetens måloppnåelse.
- En vurdering av risiko for at utdanningsstøtte eller betalingslettelser er gitt til elever, studenter eller tilbakebetalere uten å være i samsvar med utdanningsstøtteloven med forskrifter, og en vurdering av eventuelle tiltak.
- En generell vurdering av toleranse for risiko og en vurdering av om tiltak skal iverksettes for å redusere risiko til et akseptabelt nivå.
- Risikoreducerende tiltak må gjennomføres innenfor Lånekassens ressursramme.

Lånekassen skal legge ved risikovurderinger for inneværende år sammen med årsrapporten, og presentere disse på etatsstyringsmøtet. I halvårsrapporten skal Lånekassen kort presentere oppdaterte risikovurderinger og redegjøre for hvordan disse ligger til grunn for virksomhetsstyringen i 2022.

Oversikt over rapporteringsfrister i 2022 og frister for innspill til statsbudsjettet

Nedenfor er en oversikt over hovedtrekkene i den formaliserte kontakten mellom Lånekassen og Kunnskapsdepartementet, samt rapporteringsfrister. Planen er tentativ og kan endres i løpet av året. KD vil sende egne bestillinger i budsjettarbeidet.

Dato	Sak	Aktivitet
Januar	Budsjettforslag	Levere innspill til KD
Foreløpig anslag rundt 10. januar. Frist endelig anslag med kommentarer rundt 25. januar.	Konsekvensjustering av 2023 budsjettet	Levere innspill til KD
1. februar	Frist for å søke om overføring av ubrukt bevilgning fra 2021 til 2022	
Rundt 15. mars	Revidert nasjonalbudsjett 2022	Levere innspill til KD
15. mars	Årsrapport med regnskap / Prop. 1 S	Leverer årsrapport samt innspill til Prop. 1 S, jf. pkt. 8.4
20. april	Prop. 1 S	Leverer innspill til rapport på post 01, jf. pkt. 8.4
april/mai	Etatsstyringsmøte	Møte mellom KD og Lånekassens styre og administrative ledelse, jf. punkt 9.2
1. mai	Prop. 1 S	Leverer innspill til rapport støttepostene pkt. 8.4
Ca. 30. juni	Rammefordeling av 2023-budsjettet	Leverer innspill til KD
10. juni	Høringsnotater endringer i forskrift om utdanningsstøtte og forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån	Leverer utkast til høringsnotater for henholdsvis studieåret 2023-2024 og kalenderåret 2023 til KD
1. september	Halvårsrapport	Leverer halvårsrapporten og økonomirapporten, jf. pkt. 8.5
Ultimo september	Halvårsrapport	KD gir tilbakemelding til Lånekassen
Ca. 10. oktober	Omgruppering/nysaldering av 2022-budsjettet	Leverer innspill til KD
1. november	Budsjettforslag 2024	Leverer innspill til KD
Primo oktober	Tildelingsbrev 2023	Leverer forslag til omtale av strategiske

		utfordringer og satsingsområder for 2023.
20. oktober	Refusjonskrav for NORAD/UDI-godkjente midler ifb. kvoteordningen	Rapportere til UD beløp for refusjonskrav for NORAD/UDI-godkjente midler til KD.
Primo november	Tildelingsbrev 2023	KD sender utkast til Lånekassen
Medio november	Tildelingsbrev 2023	Lånekassen sender sine merknader til KD
1. desember	Forskrifter	Beregne og justere lån- og stipendsatser og grenser for inntekt og formue, samt sletting av renter og gjeld, ref. pkt. 4.5. Levere fulltekstversjon med oppdaterte satser.
Medio desember	Tildelingsbrev 2023	KD sender endelig tildelingsbrev til Lånekassen, etter stortingsbehandlingen av statsbudsjettet for 2023